

شناسایی روش‌های مبارزه با پولشویی و اولویت بندی آن با رویکرد تحلیل سلسله مراتبی

AbediniMojtaba5@gma

مجتبی عابدینی^۱

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی و اولویت‌بندی راه‌های مبارزه با پولشویی انجام گرفته است. جامعه آماری تمام کارشناسان و متخصصین فعال در حوزه پولشویی در پلیس امنیت اقتصادی نیروی انتظامی (به ویژه پلیس مبارزه با قاچاق کالا و ارز و پلیس مبارزه با جرایم اقتصادی و پلیس گمرک) در سراسر کشور و کارشناسان شورای عالی مبارزه با پولشویی هستند که تعداد آنها در حدود ۱۵۰ نفر است. روش اجرای تحقیق از حیث هدف کاربردی و از جنبه روش توصیفی - پیمایشی است و داده‌ها به روش میدانی و بوسیله ابزار پرسشنامه گردآوری شده‌اند. روایی پرسشنامه طراحی شده بوسیله نظر اساتید محترم راهنما و مشاور و پایایی آن بوسیله نرخ ناسازگاری کمتر از ۰,۱ تأیید شده است. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، تحلیل سلسله مراتبی است. نتیجه محاسبه اوزان و رتبه‌بندی نشان می‌دهد از میان ۶ روش شناسایی شده مبارزه با پولشویی گزارش معاملات مشکوک با امتیاز ۰,۲۴۲۵، رتبه اول، شناسایی کامل مشتریان با امتیاز ۰,۲۴۰۷، رتبه دوم، شناسایی اولیه مشتریان با امتیاز ۰,۲۳۷۰، رتبه سوم، گزارش معاملات بوسیله ابزارهای نقدی با امتیاز ۰,۱۲۰۰، رتبه چهارم، ثبت اطلاعات و رویدادها با امتیاز ۰,۰۸۶۰، رتبه پنجم و اتخاذ رویکرد مبتنی بر ریسک نیز با امتیاز ۰,۰۷۳۹ در رتبه ششم روش‌های مبارزه با پولشویی قرار دارد.

واژگان کلیدی: پولشویی، معاملات مشکوک، تحلیل سلسله مراتبی

مقدمه

پولشویی طبق تعریف سازمان پلیس کیفری، عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل، برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر و هویت عواید نامشروع، به طوری که وانمود شود از منابع قانونی سرچشمه گرفته است. در دو دهه‌ی گذشته، سازمان‌های جنایی با بهره‌مندی از جهانی‌شدن اقتصاد و تکنولوژی جدید ارتباطی، از مبادی پولشویی، موجب اثرات زیان‌بار و مخرب اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشورها شده‌اند. قانونی جلوه‌دادن پول‌های حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی و زیرزمینی، علاوه بر کاهش اشتغال مولد در کشور و تخریب بازارهای مالی، موجب افزایش فاصله طبقاتی و فساد سیاسی در کشور خواهد شد و بر اساس بررسی‌های انجام شده، میزان پول کثیف در گردش اقتصاد کشور، مبلغ ۱۱ میلیارد دلار در سال است. (احسانی، ۱۳۸۸)

پولشویی دارای آثار و تبعات منفی فراوانی در عرصه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی است. آثار و تبعاتی همچون گسترش فساد و ارتشاء در سطح جامعه، تضعیف بخش خصوصی، کاهش اعتماد به بازارهای مالی، کاهش درآمد دولت، تقویت منابع و شبکه مالی مجرمین. تبعات منفی این پدیده‌ی شوم موجب می‌شود تا حاکمیت کشورها - همگام با مراجع بین‌المللی - در صدد مبارزه با آن برآیند و با تصویب قوانین و مقررات لازم و اجرایی کردن آن‌ها، از وقوع این جرم در مؤسسات مالی پیشگیری نموده و یا در صورت وقوع، متخلفان را شناسایی و به مراجع قضایی معرفی کنند. (باقرزاده، ۱۳۸۲)

جمهوری اسلامی ایران نیز از جمله کشورهایی است که با تصویب قانون مبارزه با پولشویی و آیین‌نامه اجرایی آن، در صدد مقابله با این پدیده مذموم برآمده است. در این راستا، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مرجع نظارت بر بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و دیگر نهادهای فعال در بازار پولی کشور وظیفه دارد تا علاوه بر فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم برای پیشگیری از پولشویی در بازار پولی کشور و مقابله با آن، بر حسن اجرای قوانین و مقررات ذی‌ربط در این بازار نظارت نماید. به منظور تحقق این هدف، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام به اختصاص بخشی از پایگاه اطلاع‌رسانی خود به این امر نموده است. این بخش مشتمل بر زیرمجموعه‌های «قوانین»، «آیین‌نامه‌ها»،

«دستورالعمل‌ها» است. پولشویی یک جرم تبعی و فرعی و همواره مسبوق بر جرم اصلی است و در صورت فقدان جرم اصلی، جرم پولشویی هم موضوعاً منتفی است. جرم پولشویی وابسته به جرم اصلی از قبیل قاچاق کالا و ارز، قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، اختلاس، ارتشاء و... است. پولشویی موجب اختلال در نظام اقتصادی جامعه می‌شود که پیامدهای زیان‌بار فراوانی در جامعه به دنبال دارد. (شریفی، ۱۳۸۵)

از مهم‌ترین دلایل برای مبارزه با پولشویی، ایجاد فضای ناامن برای فعالیت مجرمان و کاهش رفتار تبه‌کارانه و کمک به مسؤولان جهت کشف و ردیابی شبکه‌های فحشا و اختلاس است. لذا تدوین قانون مدون، لازم و ضروری به نظر می‌رسد. پولشویی فعالیت غیرقانونی است که در طی انجام آن، عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون، مشروعیت می‌یابد. به عبارت دیگر پول‌های کثیف ناشی از اعمال خلاف به پول‌های به‌ظاهر تمیز تبدیل می‌شوند و در بدنه اقتصاد جایگزین می‌شوند. (شفیعی، ۱۳۸۵)

طبق ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی (ایران)، جرم پولشویی عبارت است از:

۱. تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.
۲. تبدیل، مبادله، یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشاء غیرقانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نشود.
۳. اخفاء یا پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی، منشاء، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی، یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد. (علی اکبری، ۱۳۷۹)

شیوه‌های پولشویی پیچیده و متنوع است. این شیوه‌ها به عواملی چون نوع خلاف انجام‌شده، نوع نظام اقتصادی و قوانین و مقررات کشوری که در آن‌جا خلاف انجام شده است و نوع مقررات کشوری که در آن‌جا پول تطهیر می‌شود بستگی دارد. از معمول‌ترین و مهم‌ترین روش‌های پولشویی این است که پولشویان اقدام به تأسیس شرکت‌های مختلف برای نقل و انتقال پول‌های کثیف و همچنین اقدام به هزینه کردن این گونه پول‌ها در امور اقتصادی متنوع همچون انجام کارهای عمرانی یا سرمایه‌گذاری در انواع مختلف بازارهای

مالی (بانک، بورس، ...) و خدمات مهندسی گوناگون می‌کنند. راحت‌ترین روش برای کاهش جلب توجه مجریان قانون به عملیات پول‌شویی این است که مقادیر هنگفت پول نقد به مقادیر کوچکی تبدیل می‌شود. این مبالغ یا به طور مستقیم در بانک سپرده‌گذاری می‌شود یا با آن ابزارهای مالی چون چک، سفته، سهام، اوراق مشارکت، و غیره خرید می‌شود و آن‌ها را در مکان‌های دیگر سرمایه‌گذاری می‌کنند. (بهرام زاده، ۱۳۸۳)

شیوه‌های دیگر پول‌شویی، سرمایه‌گذاری موقت در بنگاه‌های تولیدی - تجاری قانونی، سرمایه‌گذاری در بازار سهام و اوراق قرضه، ایجاد سازمان‌های خیریه قلابی، سرمایه‌گذاری در بازار طلا و الماس و دیگر فلزات گران‌بها یا جواهرآلات، شرکت در مزایده‌های آثار هنری و اجناس عتیقه و انتقال پول به کشورهای دارای مقررات بانکی آزاد - مثل سوئیس - است به صورتی که پول کثیف زمانی که در فعالیت‌های قانونی وارد و سرمایه‌گذاری می‌شود، در طول گردش و دست‌به‌دست شدن با پول‌های تمیز آمیخته می‌شود، تا جایی که شناسایی آن ناممکن می‌شود. متأسفانه، تاکنون روش قابل‌قبولی برای اندازه‌گیری حجم پول‌شویی ارایه نشده است. (سمی، ۱۳۸۰)

انواع پولشویی

چهارگونه پولشویی قابل شناسایی است:

پولشویی درونی: شامل پول‌های کثیف که از فعالیت‌های مجرمانه و در داخل خاک یک کشور می‌شود که در همان کشور شسته می‌شود.

پولشویی مهارشونده: شامل پول ای کثیف به‌دست آمده از فعالیت‌های مجرمانه که در داخل خاک یک کشور کسب و خارج از آن کشور تطهیر می‌شود.

پولشویی بیرونی: شامل پول ای کثیف به‌دست آمده از فعالیت مجرمانه انجام شده در سایر کشورها که در خارج نیز شسته می‌شود.

پولشویی وارد شونده: شامل پول‌هایی که از فعالیت مجرمانه در سایر نقاط بدست آمده و در داخل خاک کشور مورد نظر شسته می‌شود. (شریفی، ۱۳۸۵)

باتوجه به مطالب گفته شده سؤالی که محقق در پایان تحقیق درصدد پاسخگویی به

آن است بدین صورت مطرح می‌شود که:

روش‌های مبارزه با پولشویی کدامند؟ اولویت آن‌ها از دیدگاه خبرگان چگونه است؟

مبانی پولشویی

بررسی واژه «پولشویی» در برگردان عبارت «Money laundering» واژه‌هایی همچون پاک‌سازی پول، طهیر درآمدهای ناشی از جرم، پول‌شویی، تطهیر پول و شست‌وشوی اموال کثیف ناشی از جرم دیده می‌شود که در این میان، عبارت طهیر درآمدهای ناشی از جرم بر دیگر برگردان‌ها، ترجیح دارد؛ زیرا اولاً، موضوع Money laundering تنها پول نیست، بلکه تمام درآمدهای ناشی از جرم را شامل می‌شود. ثانیاً، «تطهیر» واژه‌ای دارای بار حقوقی بیشتری است. ثالثاً، در جریان فعل و انفعالات معمول، مورد شست‌وشو قرار نمی‌گیرد، که به نوعی، وصف کیفی از آن زدوده می‌شود. با این وصف، هیأت دولت واژه «پولشویی» را برای لایحه‌ی مصوب ۲ پذیرفته و در جامعه نیز این واژه رواج یافته است (سمی، ۱۳۸۰).

تعریف پولشویی

منظور از «تطهیر مال»، مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و تبدیل آنها به اموال پاک است، به گونه‌ای که یافتن منبع اصلی مال غیرممکن یا دشوار شود (باقرزاده، ۱۳۹۳).

ماده‌ی ۱ لایحه‌ی مصوب ۲۷ شهریور ۱۳۸۱ مقرر می‌دارد:

جرم پولشویی عبارت است از: هرگونه تبدیل یا تغییر یا نقل و انتقال یا پذیرش یا تملک دارایی با منشأ غیرقانونی، به طور عمدی و یا علم به آن برای قانونی جلوه دادن دارایی یاد شده.

در تعریفی دیگر از «پول‌شویی» آمده است:

پولشویی روی دیگر یا نیم‌رخ مالی فعالیت‌های بزه‌کارانه و فریبنده مجرمانه است که طی آن درآمدهای حاصل از فعالیت‌های مجرمانه و ر‌قانونی طی روندی در مجاری

قانونی تطهیر و پاک می‌شود (ولیدی، ۱۳۸۶). در شصت و چهارمین مجمع عمومی «اینترپل» در شهر پکن چین، این تعریف به اتفاق آراء، به تصویب رسید: «پولشویی» عبارت است از: هرگونه عمل یا شروع به عملی به منظور پنهان ساختن یا تغییر ماهیت غیرقانونی درآمدهای حاصل شده از جرم به نحوی که به نظر می‌رسد منشأ آنها قانونی بوده است (ولیدی، ۱۳۸۶).

به عبارت دیگر، «پولشویی» فرآیندی است که طی آن منبع اصلی درآمدهای حاصل از اعمال مجرمانه مخفی نگه داشته شده و به این درآمدها جلوه‌ای پاک و حاصل از اعمال قانونی بخشیده شود (بیابانی، ۱۳۸۵).

صرف نظر از تفاوت‌های موجود در تعریف‌های مذکور، که متأثر از سیاست‌های جنایی متفاوت هستند و صرف نظر از اینکه درآمدهای ناشی از جرم را موضوع پولشویی بدانیم یا درآمدهای حاصل از اعمال نامشروع و غیرقانونی و صرف نظر از اینکه آنچه که مورد تطهیر قرار می‌گیرد، پول نقد باشد یا هر چیز دارای ارزش مالی، وجوه مشترک تعاریف مذکور را می‌توان این موارد دانست: حصول درآمد از یک فعل یا ترک فعل مجرمانه یا غیرقانونی، دست زدن به فعل و انفعالاتی برای پنهان کردن منبع درآمدهای مذکور، و علم مرتکب نسبت به منبع درآمدها (جزایری، ۱۳۸۲).

پیشینه پولشویی

تطهیر پول به عنوان یک جرم، فقط دو دهه سابقه دارد و عملاً از دهه ۱۹۸۰ اساساً در خصوص قاچاق دارو مطرح شد. با این حال، سابقه‌ای بیش از این دارد. گفته می‌شود: اصطلاح «پولشویی» ریشه در مالکیت خشک‌شویی یا توسط مافیا در ایالات متحده آمریکا دارد. باندهای جنایت‌کارا بالغ عظیم نقدی از طریق فحشا، قمار، قاچاق مواد الکلی و اخاذی به دست می‌آوردند و نیاز به منابعی داشتند تا درآمدهای خود را مشروع جلوه دهند (جزایری، ۱۳۹۰). یکی از شیوه‌هایی که آنها می‌توانستند به این هدف خود نایل شوند خریداری تجارت‌خانه‌های مشروع خارجی و ادغام غیرقانونی خود با درآمدهای قانونی بود که از این تجارت‌خانه‌ها به دست می‌آوردند. خشک‌شویی‌ها توسط این باندها انتخاب شدند؛ زیرا بدین وسیله، فع غیرقابل تردیدی از این راه به دست می‌آوردند. علت

انتخاب عنوان «تطهیر یا شست‌وشو» از همین‌جا نشأت گرفته است؛ یعنی این واژه در دهه‌های بیست و سی قرن بیستم در آمریکا، به شست‌وشوخانه‌هایی اطلاق می‌شد که مافیا آن‌ها را از پول نامشروع حاصل از قمار، قاچاق، فحشا و نظایر آن‌ها خریداری کرده بودند و پول کثیف را به داخل آن‌ها تزریق می‌نمودند (بهرام زاده، ۱۳۸۳).

عده‌ای دیگر معتقدند: علت انتخاب پولشویی از آن‌روست که پول سیاه و رقانونی با مجموعه‌ای از نقل و انتقالات شسته و تمیز می‌شود و در واقع، اصطلاح «پولشویی» دقتی را که در این فرآیند انجام می‌شود، بیان می‌کند. در این زمینه، نظریه سومی نیز مطرح شده شیوع این واژه را به‌عنوان یک واژه تخصصی در سراسر جهان از هنگام ماجرای «واترگیت» در اواسط دهه هفتاد در زمان ریاست جمهوری نیکسون در آمریکا دانسته و از لحاظ حقوقی نیز آغاز استفاده از آن را به یک دعوای آمریکایی در سال ۱۹۸۲ مرتبط کرده است (پطرس، ۱۳۹۰).

هدف پولشویی

وقتی کسی مالی تحصیل می‌کند که منشأ مجرمانه دارد - خواه به‌طور مستقیم با ارتکاب جرم، آن را به‌دست آورده باشد یا بدون آن که خود مرتکب جرم مبنا شده باشد با علم به منشأ مجرمانه‌اش آن مال را تحصیل کرده باشد - می‌کوشد با استفاده از روش‌های متعدد، مبادرت به تطهیر آن نماید تا درآمدهای حاصل شده را با مخفی نگه داشتن منبع آن، که از راه بزه بوده است، منشأ آن درآمدها و در نهایت، تعقیب مجرمان و راه توقیف اموال را مسدود نماید؛ زیرا این درآمدها در صورت شناسایی ماهیت، می‌تواند رد پای مناسبی برای کشف جرم مبنا باشد و از طریق کسی که این اموال را در اختیار دارد، فرد یا افرادی را که مرتکب جرم مبنا شده‌اند شناسایی کند و تحت تعقیب قرار دهد. از این‌رو، آنچه در این زمینه دارای اهمیت فراوان است آن است که مجرم بتواند برای تملک یا تسلط خود بر اموال تحت اختیار، وجیهی قابل قبول و قانونی ارائه نماید. در غیر این‌صورت، داشتن پول حاصل از اعمال مجرمانه دلیل بر مباشرت یا مشارکت وی در ارتکاب فعالیت‌های مجرمانه تلقی خواهد شد (پطرس، ۱۳۹۰).

از سوی دیگر، پولشویی یک راه‌کار مؤثر برای فرار از پرداخت مالیات است؛ زیرا هر قدر

ثروت انبوه‌تر و درآمد هنگفت‌تر باشد، توجه مأموران انتظامی (کارشناسان مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مبارزه با جرایم اقتصادی و گمرک) و قضایی را بیشتر به خود جلب می‌کند تا در خصوص منبع آن دارایی بررسی نمایند. علاوه بر این، یکی از اهداف مهم پولشویی این است که مجرمی که توانایی مراقبت از ثروت ناگهانی، هنگفت و بیرقانونی خود ندارد، می‌خواهد مانع توقیف و مصادره درآمدهای حاصل از اعمال مجرمانه، و کشف جرم مبنا شود؛ از این‌رو، علاقه‌مند است این دارایی را در زمینه‌های گوناگون سرمایه‌گذاری کند تا علاوه بر بهره‌برداری بدون خطر از درآمدهای حاصل شده، بتواند با بهره‌گیری تجاری از این درآمدها و استفاده از آنها در سرمایه‌گذاری‌های سودآور، درآمد بیشتری نیز تحصیل نماید (شمس، ۱۳۸۹).

عوامل ایجاد پولشویی

از جمله عوامل ایجاد پولشویی، می‌توان قاچاق کالا و ارز، قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، مشروبات الکلی، اخاذی، ارتشاء، اختلاس، هبرداری، سرقت، آدم‌ربایی، جنایت، قمار، ربا، فحشا و مانند آن را نام برد. جرایم مذکور دارای عواید و ثروت‌های هنگفت هستند؛ مثلاً، در جرم مواد مخدر، مجرم با خرید و فروش مواد مخدر، پول زیادی به دست می‌آورد و در فاصله زمانی کوتاه، به ثروتی هنگفت می‌رسد. در زمینه تحصیل این ثروت، او می‌خواهد اعمال غیرقانونی و نامشروع خود را قانونی جلوه دهد. بدین‌رو، مجبور است در این زمینه اقدام به پولشویی کند (رهبر، ۱۳۸۷).

عوامل یاد شده همه می‌توانند جرم مبنا برای پولشویی قرار گیرند و مجرمانی که در پی به‌دست آوردن مال زیادی هستند، سعی می‌کنند از طریق ارتکاب این جرایم، ثروت عظیمی به‌دست آورند و برای آن‌که به این مال تحصیل شده از راه‌های نامشروع شکل قانونی بدهند، صمیم به پولشویی می‌ییرند (رهبر، ۱۳۸۷).

پیشینه تحقیق

حبیب‌زاده، محمد جعفر، میرمجیدی هاشجین، سیده سپیده، (۱۳۹۲)، در پژوهشی با عنوان نقش بانکداری الکترونیکی در پولشویی و روشهای مقابله با آن بیان می‌کند

که: امروزه تحول شگرفی که در نظام پولی و بانکی جهانی به واسطه انقلاب فناوری اطلاعات و ارتباطات به وجود آمده، آثار عمیقی بر زندگی اجتماعی و اقتصادی افراد گذاشته و همزمان حوزه مقررات ضد پولشویی کنونی را با چالش جدید مواجه کرده است. دسترسی به بانکداری الکترونیکی و شبکه‌های اینترنتی، حاشیه امن مناسبی را در اختیار پولشویان قرار داده است. این مقاله درصدد پاسخگویی به این پرسش است که بانکداری الکترونیکی چه تأثیری بر فرایند پولشویی دارد. با این فرضیه که بانکداری الکترونیکی موجب تسهیل ارتکاب جرم پولشویی شده، روش‌های جدیدی را برای ارتکاب این جرم پدید آورده است، با بررسی تجارت و بانکداری الکترونیکی و ویژگی‌های این دو، شیوه‌های پولشویی الکترونیکی، فنون رایج و مدرن برای ارتکاب پولشویی الکترونیکی مطرح و فرایند پولشویی سنتی با پولشویی مدرن مورد مقایسه واقع می‌شود. در همین راستا توصیه‌های گروه کار اقدام مالی برای مبارزه با پولشویی الکترونیکی مطرح می‌شود. نتیجه آن که فناوری اطلاعات و ارتباطات اگر در بستری ناامن ارائه شود، می‌تواند با گسترش و تحول پولشویی، شیوه‌های ارتکاب آن را توسعه دهد و تسهیل کند. بنابراین، ضرورت دارد که در تدوین سیاست اقتصادی، مالی و جنایی این موضوع مد نظر قرار گیرد.

قناد، فاطمه، (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با عنوان پولشویی در بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات بیان کرده است که: امروزه بسیاری از اعمال مجرمانه با تکیه بر فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در فضای مجازی به وقوع می‌پیوندند. شبکه‌های رایانه‌ای، بستر مناسبی را برای بسیاری از فعالیت‌های مجرمانه، به‌ویژه به صورت سازمان‌یافته، فراهم کرده است. به گزارش یازدهمین کنگره پیشگیری از جرم و عدالت کیفری سازمان ملل (۲۰۰۵) پولشویی مهم‌ترین نمونه چنین جرایمی است و با توجه به امکان تصویب نهایی لایحه‌ی مبارزه با پولشویی در مجمع تشخیص مصلحت نظام، می‌باید به عنوان یکی از مهم‌ترین جرایم اقتصادی مورد بررسی قرار گیرد. همچنین، عضویت ایران در کنوانسیون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان (۱۹۸۸) و امکان عضویت آتی در کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان‌یافته فراملی (پالرمو ۲۰۰۰) و کنوانسیون مبارزه با فساد (مریدا ۲۰۰۳)، بررسی متون فوق را به عنوان مقرراتی که کلیه اشکال پولشویی را مورد توجه قرار داده‌اند و به‌زودی ممکن است به منبع الزام‌آور فراملی تبدیل شوند، توجیه‌پذیر می‌نماید. هدف این نوشتار، بررسی تحلیلی این جرم در شرایطی است که با

تکیه بر فناوری برتر انجام می‌پذیرد و تبیین ضرورت پاسخگویی به چالش‌هایی است که فراروی سیاست جنایی گشوده است.

میرصادقی، فاطمه سادات، (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان پولشویی، فرآیندی سیاه به سفید بیان می‌کند که: پولشویی طبق تعریف سازمان پلیس کیفری، عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل، برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر و هویت عواید نامشروع، به طوری که وانمود شود از منابع قانونی سرچشمه گرفته است. در دو دهه گذشته، سازمان‌های جنایی با بهره‌مندی از جهانی‌شدن اقتصاد و تکنولوژی جدید ارتباطی، از مبادی پولشویی، موجب اثرات زیانبار و مخرب اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشورها شده‌اند. قانونی جلوه دادن پول‌های حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی و زیرزمینی، علاوه بر کاهش اشتغال مولد در کشور و تخریب بازارهای مالی، موجب افزایش فاصله طبقاتی و فساد سیاسی در کشور خواهد شد و براساس بررسی‌های انجام شده، میزان پول کثیف در گردش اقتصاد کشور، مبلغ ۱۱ میلیارد دلار در سال است. تصویب لایحه مبارزه با پولشویی در دولت اصلاحات و تصویب آن در مجلس هفتم، از اقداماتی است که می‌تواند گام مهمی در اجرایی نمودن اصل (۴۹) قانون اساسی کشور باشد.

تیموری بهرام‌علی، ۱۳۹۰، در تحقیقی با عنوان: تقویت فعالیت ضد پولشویی در چین. پولشویی در حال نشان دادن چهره‌ی زشت خود در چین است و دولت چین در سطح وسیعی با آن برخورد می‌کند. خانم وندی دینگ، دستیار تحقیق دفتر نمایندگی دیکانز شانگهای، گزارش مشروحي از مجموعه قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با این معضل در صنعت بیمه ارائه داده است. جمهوری خلق چین هرچه بیشتر با اقتصاد جهانی ادغام می‌شود، موضوعات مربوط به ضد پولشویی نیز به‌طور قابل ملاحظه‌ای در چین برجسته و آشکار می‌شود. هم‌زمان با صرف هزینه‌های بالا و تدوین قوانین و مقررات سختگیرانه‌تر در صنعت بانکداری بر ضد پولشویی، صنعت بیمه نیز به دلیل کشف عملیات متعدد و فراوان پولشویی مورد توجه قرار گرفته است. به‌منظور حفظ امنیت مالی صنعت و به‌طور کلی اقتصاد، کمیسیون نظارت بیمه چین «بیانیه تقویت فعالیت ضد پولشویی در صنعت بیمه» را در آگوست ۲۰۱۰ صادر کرد (از این پس در این مقاله از آن با عنوان بیانیه یاد خواهد شد). هدف این مقاله ارائه یک سابقه از ساختار قانونی فعالیت ضد پولشویی در صنعت بیمه، ارائه جدیدترین مقررات تدوین شده مربوط به ضد پولشویی در صنعت بیمه (بیانیه)

و همچنین بررسی تأثیر و نفوذ این بیانیه بر فعالیت مؤسسات بیمه است.

جانی‌پور، کرم، معروفی، مختار، (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان تحلیلی در لزوم جرم‌انگاری پولشویی (با نگاهی تطبیقی به مدل جرم‌انگاری پالایش) بیان می‌کند که: دیرزمانی است که در فضای رسانه‌های اجتماعی از جرایم کلان پولی و محاکمه مفسدان اقتصادی صحبت به میان می‌آید. پولشویی به‌عنوان یکی از این جرایم سازمان‌یافته، نقش مؤثری در تداوم جرایم منشاء دارد. در واقع مرتکبین جرایم یادشده تنها از طریق پولشویی می‌توانند از عواید فعالیت‌های مجرمانه بهره ببرند و چه بسا در ادامه فعالیت‌های غیرقانونی سرمایه‌گذاری کنند. با این توصیف تمرکز دقیق بر این که پولشویی چرا جرم‌انگاری می‌شود و چه ضرورت‌هایی جرم‌انگاری آن را توجیه می‌کند، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. آثاری که در ماهیت جرم پولشویی وجود دارد از قبیل صدمات وارده به امنیت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور، لزوم جرم‌انگاری پولشویی را توجیه می‌کند، اما این لزوم اگر در قالب خاصی از مدل ای جرم‌انگاری قرار گیرد، به درک هرچه بهتر ضرورت جرم‌انگاری پولشویی کمک شایانی می‌کند. در واقع علت نیاز به این درک در غیرملموس بودن آثار پولشویی برای افراد جامعه در مقایسه با جرایمی چون قتل، سرقت و... است. از اینرو، در این مقاله با استفاده از مدل جرم‌انگاری جاناتان شنشک تحت عنوان «پالایش یا صافی» و با انطباق فرایندهای این مدل با ویژگی‌های ذاتی پولشویی، تحلیلی در لزوم جرم‌انگاری پولشویی استفاده می‌شود.

مدل مفهومی تحقیق

با توجه به عوامل اصلی در مبارزه با پولشویی مؤلفه‌هایی ارائه شده که می‌توان آن‌ها را در قالب دسته‌بندی زیر ارائه داد:

روش‌های جلوگیری از پولشویی

۱. شناسایی اولیه مشتری
۲. شناسایی کامل مشتری
۳. رویکرد مبتنی بر ریسک

۴. ثبت و نگهداری اطلاعات و رویدادها
۵. شناسایی و احراز هویت گزارش معاملات مشکوک
۶. استفاده از وجوه نقد و ابزارهای مشابه جهت پرداخت (صفدری، ۱۳۹۱)

۱. شناسایی اولیه مشتریان

- استفاده از رویه‌های استاندارد و مکانیزه در شناسایی مشتریان.
- تشکیل پرونده اطلاعاتی برای هر مشتری.
- احراز هویت مشتری در زمان ارائه خدمت.
- به‌روز نمودن اطلاعات مشتری طی دوره زمانی خاص و مشخص.
- شناسایی ذی‌نفعان واقعی.
- کنترل و نظارت بر فعالیت مشتریان به منظور شناسایی معاملاتی که با پروفایل یا سابقه مالی وی مطابقت ندارد.
- استفاده از رویه‌های مکانیزه به‌منظور مانیتورینگ حساب‌ها و معاملات خاص در تناقض با پروفایل ریسک مشتریان.
- دسته‌بندی معاملات و فعالیت کسب و کار.
- عدم انتشار چک‌های حامل.
- عدم فروش دارائی ای ثبت نشده.

۲. شناسایی کامل مشتری

- شناسایی و تحلیل ارتباط تجاری.
- شناسایی معاملات بالاتر از سقف مقرر.
- توجه به مظنون و مشکوک بودن اطلاعات و مستندات شناسایی شده در دسترس.

- شناسایی معاملات متعددی که مجموع آن بیش از سقف مقرر است.

۳. مبتنی بر ریسک

- داشتن رویکردی مشخص و مبتنی بر ریسک.
- استفاده از سیستم‌های آشنا با مشتریان.

- اجرای الزامات قانونی در معاملات.
- تطبیق، ساختارها، رویه‌ها و کنترل‌ها با دستورالعمل‌ها.
- رویکرد مبتنی بر ریسک به تناسب اشخاص حقیقی/حقوقی.
- دسته‌بندی مشتریان به سه گروه کم‌ریسک، ریسک متوسط، ریسک بالا به‌منظور پیاده‌سازی رویکرد مبتنی بر ریسک.
- تجزیه و تحلیل ماهیت و هدف اصلی هر عملیات (معامله) مالی.

۴. نگهداری اطلاعات و رویدادها

- امکان ردیابی اطلاعات جمع‌آوری شده برای افراد ذی‌ربط.
- ذخیره اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی منسجم.
- ایجاد بایگانی مجزا به‌منظور ذخیره تمام اطلاعات.
- پشتیبان‌گیری دوره‌ای از اطلاعات موجود در پایگاه.
- دسته‌بندی اطلاعات بر حسب قابلیت اعتماد و اطمینان.

۵. معاملات نقدی (استفاده از وجوه نقد و ابزارهای مشابه جهت پرداخت)

- ممنوعیت انجام معاملات نقدی بالاتر از سقف مقرر.
- الزام پرداخت‌های بالاتر از سقف مقرر از طریق شبکه‌ی مالی (بانک، اداره پست و...).
- مجاز نبودن انجام تعداد زیادی از عملیات کمتر از سقف مقرر توسط یک شخص به‌منظور مشمول گزارش‌دهی نشدن.
- ایجاد حساب پشتیبان برای مقدار بالاتر از سقف مقرر.
- مجاز نبودن افتتاح حساب بانکی بی‌نام و یا انتشار یا معامله ابزارهای مالی بی‌نام.

۶. گزارش معاملات مشکوک

- ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد بر اساس شاخص معاملات مشکوک.
- ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به‌منظور ارسال اطلاعات در قالب فرم‌های مشخص.
- ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به‌منظور جلوگیری از ارسال بدون اطلاع مشتری.
- ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به‌منظور ارسال اطلاعات به‌صورت فوری.

سؤال‌های تحقیق

- روش‌های مبارزه با پولشویی با استفاده از نظر خبرگان کدامند؟
- اولویت‌بندی روش‌های مبارزه با پولشویی با رویکرد تحلیل سلسه مراتبی چگونه است؟

روش تحقیق

در این تحقیق ابتدا به روش کتابخانه‌ای داده‌ها لازم در مورد پیشینه و ادبیات تحقیق جمع‌آوری و جمع‌بندی شده و سپس به توزیع پرسشنامه که روایی و پایایی آن‌ها با وجود استاندارد بودن، آزمون گردید پرداخته شد. همچنین این تحقیق از جنبه هدف، تحقیقی کاربردی است و از حیث روش دارای ماهیت توصیفی و جز تحقیقات پیمایشی قرار می‌گیرد. جامعه آماری همه کارشناسان و متخصصین فعال در حوزه پولشویی در پلیس امنیت اقتصادی نیروی انتظامی (پلیس مبارزه با قاچاق کالا و ارز و پلیس مبارزه با جرایم اقتصادی و پلیس گمرک) در سراسر کشور و کارشناسان شورای عالی مبارزه با پولشویی هستند که تعداد آن‌ها در حدود ۱۵۰ نفر است. چون جامعه آماری از پراکندگی زیادی برخوردار نیست، لذا محقق اقدام به سرشماری (انتخاب تمامی اعضای جامعه به‌عنوان نمونه) اقدام به نمونه‌گیری می‌کند.

در تحقیق حاضر برای جمع‌آوری اطلاعات عمدتاً از روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای از جمله مطالعه کتب و نشریات، پایان‌نامه‌ها و مقالات داخلی و خارجی و جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی (اینترنت) و تحقیقات پیشین و روش مطالعات میدانی استفاده شده است. در این تحقیق از سه پرسشنامه باز که توسط پژوهشگر و با همکاری و مشاوره ا. اتید راهنما و مشاور و متخصصان مربوطه تهیه شد، جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

پرسشنامه شماره ۱: این پرسشنامه به منظور جمع‌آوری معیارهای تکمیلی برای انتخاب عوامل در اختیار خبره‌ها قرار می‌گیرد.

پرسشنامه شماره ۲: این پرسشنامه به منظور کاهش و تقلیل معیارها برای تعیین مهم‌ترین معیارها از نظر خبره‌ها در نظر گرفته شده است.

پرسشنامه شماره ۳: این پرسشنامه به منظور استخراج اوزان معیارها ارزیابی بین خبره‌ها توزیع می‌شود تا از این طریق ماتریس مقایسات زوج معیارها بدست آید.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، تحلیل سلسله مراتبی است.

تکنیک AHP فرایند تحلیل سلسله مراتبی چنین چارچوبی سلسله مراتبی ایجاد می‌کند. این فرایند به ما کمک می‌کند تا بتوانیم تصمیمات مناسب برای موضوعات پیچیده را با ساده نمودن و هدایت مراحل تصمیم‌گیری اتخاذ کنیم AHP روشی است که در آن یک وضعیت پیچیده، به بخش‌های کوچک‌تر آن تجزیه شده، سپس این اجزا در یک ساختار سلسله مراتبی قرار می‌گیرد. در این روش به قضاوت‌های ذهنی با توجه به اهمیت هر متغیر مقادیر عددی اختصاص داده، متغیرهایی که بیش‌ترین اهمیت را دارند، مشخص می‌شوند. به عبارت دیگر ترتیب اولویت متغیرها تعیین می‌شود. به این ترتیب، به کمک AHP میتوان مسائل پیچیده‌ای که دربرگیرنده عوامل متعددی را درک نمود.

مدل تحلیل سلسله مراتبی، مدلی انعطاف‌پذیر است که افراد و گروه‌ها به وسیله آن ایده‌هایشان را شکل داده، مسائل را به وسیله ارائه فرضیه‌ی مناسب تعریف کرده، جواب مطلوب خود را به دست خواهند آورد. چارچوبی برای مشارکت گروهی افراد در تصمیم‌گیری و حل مسائل ایجاد می‌کند. این مشارکت گروهی سبب افزایش اعتبار نتایج است، گرچه به‌کارگیری و اجرای آن به دلیل تنوع ایده‌ها کار ساده‌ای نیست. تصمیم‌گیری چند معیاره بیانگر شرایطی است که معیارهای چندگانه اما غالباً متعارض در تصمیم‌گیری وجود دارند تصمیم‌گیری چند معیاره در طول دو دهه اخیر به سرعت در حال رشد و به‌کارگیری بوده است، یک دلیل برای این امر نیاز محیط‌های کسب و کار به چنین متدهایی است. MCDM در برگیرنده دو زیر گروه اصلی است: تصمیم‌گیری چند شاخصه که در آن فضای تصمیم گسسته است و گزینه‌های محدودی برای انتخاب وجود

دارد و تصمیم‌گیری با اهداف چندگانه. MODM که در آن فضای تصمیم پیوسته بوده و گزیه‌های از پیش تعیین شده‌ای برای انتخاب وجود ندارد. مدل‌های MADM شناخته شده‌ترین شاخه تصمیم‌گیری‌هاست. این مدل‌ها دارای تنوع تکنیکی بسیار گسترده‌ای هستند و این امر به هنگام کاربرد ممکن است سردر می تحلیگر یا کاربر را باعث شود (محمدپور، ۱۳۸۹).

یافته‌ها

پس از نظرسنجی از کارشناسان و متخصصین با استفاده از پرسشنامه شماره ۱ تعداد ۲۶ معیار جهت رتبه‌بندی مشخص شد. در ادامه پرسشنامه شماره (۲) را بین خبره‌ها توزیع نموده که هدف از این پرسشنامه رسیدن به این موضوع بود که بتوانیم مهم‌ترین معیارها را از نظر خبره تعیین نماییم. با جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و محاسبه امتیاز هر یک از این معیارها با استفاده از میانگین هندسی، ۲۶ معیار به عنوان مهم‌ترین معیارها انتخاب شدند که نتایج را می‌توانید در جدول شماره ۱ مشاهده نمایید.

عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیر معیارها)	اوزان احصا شده	تأیید/عدم تأیید
شناسایی اولیه مشتریان	استفاده از رویه‌های استاندارد و مکانیزه	۴٫۹	عدم تأیید
	تشکیل پرونده اطلاعاتی برای هر مشتری	۹	تأیید
	احراز هویت مشتری در زمان ارائه خدمت	۶٫۸	عدم تأیید
	به روز نمودن اطلاعات مشتری طی دوره زمانی	۵٫۱	عدم تأیید
	شناسایی ذی‌نفعان واقعی	۷٫۵	تأیید
	کنترل و نظارت بر فعالیت مشتریان به منظور شناسایی معاملاتی که با پروفایل یا سابقه مالی وی مطابقت ندارد	۹	عدم تأیید
	رویه‌های مکانیزه به منظور مانیتورینگ حساب‌ها و معاملات خاص در تناقض با پروفایل ریسک مشتریان	۵٫۹	عدم تأیید
	دسته بندی معاملات و فعالیت کسب و کار	۶٫۷	عدم تأیید
	عدم انتشار چک‌های حامل	۶٫۱	عدم تأیید
	عدم فروش دارائی‌های ثبت نشده	۶	عدم تأیید
عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیر معیارها)	اوزان احصا شده	تأیید/عدم تأیید
شناسایی کامل مشتری	شناسایی و تحلیل ارتباط تجاری	۸٫۲	تأیید
	شناسایی معاملات بالاتر از سقف مقرر	۷٫۶	تأیید
	مظنون و مشکوک بودن اطلاعات و مستندات شناسایی شده در دسترس	۷	عدم تأیید
	شناسایی معاملات متعددی که مجموع آن بیش از سقف مقرر است	۸	تأیید

عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیرمعیارها)	اوزان احصا شده	تأیید / عدم تأیید
رویکرد مبتنی بر ریسک	داشتن رویکردی مشخص و مبتنی بر ریسک	۷,۱	تأیید
	استفاده از سیستم‌های آشنا با مشتریان	۸	تأیید
	اجرای الزامات قانونی در معاملات	۸	تأیید
	تطبیق، ساختارها، رویه‌ها و کنترل‌ها با دستورالعمل‌ها	۸,۳	تأیید
	رویکرد مبتنی بر ریسک به تناسب اشخاص حقیقی/ حقوقی	۹,۳	تأیید
	دسته‌بندی مشتریان به سه گروه کم‌ریسک، ریسک متوسط، ریسک بالا	۷,۵	تأیید
	بمنظور پیاده‌سازی رویکرد مبتنی بر ریسک		
تجزیه و تحلیل ماهیت و هدف اصلی هر عملیات (معاملات) مالی			عدم تأیید
عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیرمعیارها)	اوزان احصا شده	تأیید / عدم تأیید
نگهداری اطلاعات و رویدادها	امکان ردیابی اطلاعات جمع‌آوری شده برای افراد ذی‌ربط	۸,۶	تأیید
	ذخیره اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی منسجم	۷,۷	تأیید
	ایجاد بایگانی مجزا به منظور ذخیره همه اطلاعات	۸,۵	تأیید
	پشتیبان‌گیری دوره‌ای از اطلاعات موجود در پایگاه	۹	تأیید
	دسته‌بندی اطلاعات بر حسب قابلیت اعتماد و اطمینان	۸,۳	تأیید
عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیرمعیارها)	اوزان احصا شده	تأیید / عدم تأیید
معاملات نقدی	ممنوعیت معاملات نقدی بالاتر از سقف مقرر	۸,۲	تأیید
	الزام پرداخت‌های بالاتر از سقف مقرر از طریق شبکه مالی (بانک، اداره پست و...)	۸,۷	تأیید
	مجاز نبودن انجام تعداد زیادی از عملیات کمتر از سقف مقرر توسط یک شخص به منظور مشمول گزارش‌دهی نشدن	۷	تأیید
	ایجاد حساب پشتیبان برای مقدار بالاتر از سقف مقرر	۸,۴	تأیید
	مجاز نبودن افتتاح حساب بانکی بی نام و یا انتشار یا معامله ابزارهای مالی بی نام	۹	تأیید
عامل اصلی (معیارهای اصلی)	مؤلفه‌ها (زیرمعیارها)	اوزان احصا شده	تأیید / عدم تأیید
گزارش معاملات مشکوک	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد بر اساس شاخص معاملات مشکوک	۷,۳	تأیید
	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات در قالب فرم‌های مشخص	۷,۵	تأیید
	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور جلوگیری از ارسال بدون اطلاع مشتری	۷,۹	تأیید
	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات به صورت فوری	۹	تأیید

جدول ۱: نتایج اجرای پرسشنامه خبرگان

بعد از امتیازبندی هر یک از ۲ پرسشنامه و محاسبه آن‌ها و با استفاده از میانگین هندسی، نتایج نشان می‌دهند که ۲۶ مورد از شاخص‌ها وزن بیشتر از ۷ داشته در نتیجه ۲۶ عامل فوق به عنوان روش‌های مبارزه با پولشویی شناسایی شدند.

نتیجه‌ی نهایی رتبه‌بندی

در جدول ۲ نتیجه‌ی رتبه‌بندی راه‌های مبارزه با پولشویی درون هر شاخص و در کل

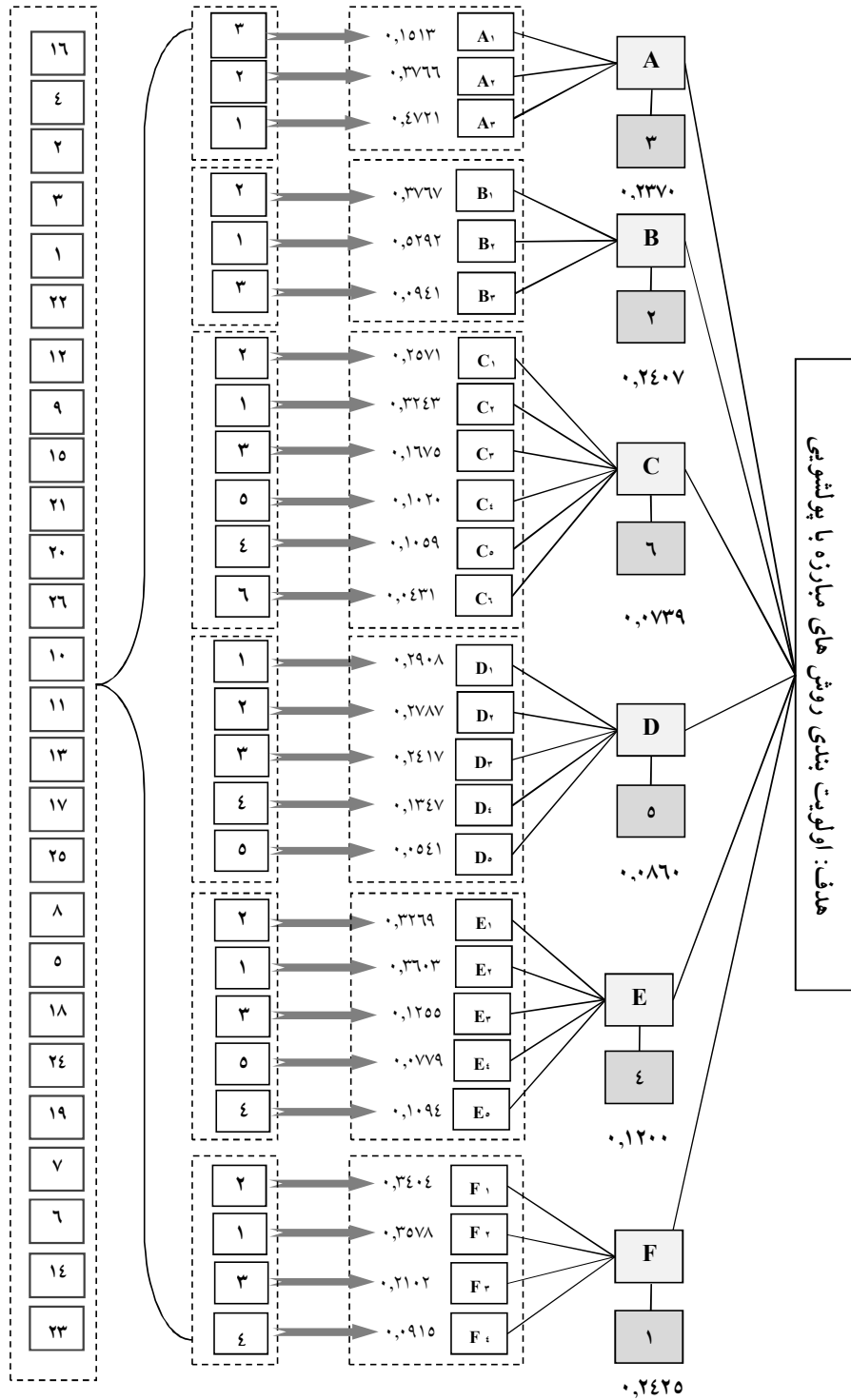
ارائه شده است:

جدول نهایی رتبه‌بندی راه‌های مبارزه با پولشویی

رتبه کلی	رتبه درون‌گروهی	مؤلفه‌ها(زیر معیارها)	عامل اصلی(معیارهای اصلی)
۱۶	۳	تشکیل پرونده اطلاعاتی برای هر مشتری	شناسایی اولیه مشتری
۴	۲	شناسایی ذینفعان واقعی	
۲	۱	عدم انتشار چک‌های حامل	
۳	۲	شناسایی و تحلیل ارتباط تجاری	شناسایی کامل مشتری
۱	۱	شناسایی معاملات بالاتر از سقف مقرر	
۲۲	۳	شناسایی معاملات متعددی که مجموع آن بیش از سقف مقرر است	
۱۲	۲	داشتن رویکردی مشخص و مبتنی بر ریسک	رویکرد مبتنی بر ریسک
۹	۱	استفاده از سیستم‌های آشنا با مشتریان	
۱۵	۳	اجرای الزامات قانونی در معاملات	
۲۱	۵	تطبیق، ساختارها، رویه‌ها و کنترل‌ها با دستورالعمل‌ها	
۲۰	۴	رویکرد مبتنی بر ریسک به تناسب اشخاص حقیقی/ حقوقی	
۲۶	۶	دسته‌بندی مشتریان به سه گروه کم‌ریسک، ریسک متوسط، ریسک بالا به منظور پیاده‌سازی رویکرد مبتنی بر ریسک	
۱۰	۱	امکان ردیابی اطلاعات جمع‌آوری شده برای افراد ذی‌ربط	نگهداری اطلاعات و رویدادها
۱۱	۲	ذخیره اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی منسجم	
۱۳	۳	ایجاد بایگانی مجزا به منظور ذخیره تمام اطلاعات	
۱۷	۴	پشتیبان‌گیری دوره‌ای از اطلاعات موجود در پایگاه	
۲۵	۵	دسته‌بندی اطلاعات بر حسب قابلیت اعتماد و اطمینان	
۸	۲	ممنوعیت معاملات نقدی بالاتر از سقف مقرر	معاملات نقدی
۵	۱	الزام پرداخت‌های بالاتر از سقف مقرر از طریق شبکه مالی (بانک، اداره پست و...)	
۱۸	۳	مجاز نبودن انجام تعداد زیادی از عملیات کمتر از سقف مقرر توسط یک شخص به منظور مشمول گزارش‌دهی نشدن	
۲۴	۵	ایجاد حساب پشتیبان برای مقدار بالاتر از سقف مقرر	
۱۹	۴	مجاز نبودن افتتاح حساب بانکی بی‌نام و یا انتشار یا معامله ابزارهای مالی بی‌نام	
۷	۲	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد بر اساس شاخص معاملات مشکوک	گزارش معاملات مشکوک
۶	۱	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات در قالب فرم‌های مشخص	
۱۴	۳	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور جلوگیری از ارسال بدون اطلاع مشتری	
۲۳	۴	ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات به صورت فوری	

جدول ۲: جدول نهایی رتبه‌بندی راه‌های مبارزه با پولشویی

مدل نهایی تصمیم‌گیری

نتیجه‌گیری

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای شناسایی اولیه مشتریان

زیر معیارهای شناسایی اولیه مشتری در این پژوهش بر اساس اوزان به‌دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها براساس رأی خبرگان مشخص شدند که عدم انتشار چک‌های حامل با وزن ۰,۴۷۲۰، رتبه اول و شاخص شناسایی ذی‌نفعان واقعی با وزن ۰,۳۷۶۷، رتبه دوم و شاخص تشکیل پرونده اطلاعاتی با وزن ۰,۱۵۱۳، رتبه سوم را به خود اختصاص داده است.

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای شناسایی کامل مشتریان

زیر معیارهای شناسایی کامل مشتری در این پژوهش براساس اوزان به‌دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها براساس رأی خبرگان مشخص شدند که شاخص شناسایی معاملات بالاتر از سقف مقرر با وزن ۰,۵۲۹۲، رتبه اول و شاخص تحلیل ارتباط تجاری شناسایی با وزن ۰,۳۷۶۷، رتبه دوم و شاخص شناسایی و معاملات متعددی که مجموع آن بیش از سقف مقرر است با وزن ۰,۰۹۴۱، رتبه سوم را به خود اختصاص داده است.

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای رویکرد مبتنی بر ریسک

زیر معیارهای رویکرد مبتنی بر ریسک در این پژوهش بر اساس اوزان به‌دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها براساس رأی خبرگان مشخص شدند که شاخص استفاده از سیستم‌های آشنا با مشتریان با وزن ۰,۳۲۴۳، رتبه اول و شاخص داشتن رویکردی مشخص و مبتنی بر ریسک با وزن ۰,۲۵۷۱، رتبه دوم و شاخص اجرای الزامات قانونی در معاملات با وزن ۰,۱۶۷۵، رتبه سوم و شاخص رویکرد مبتنی بر ریسک به تناسب اشخاص حقیقی/حقوقی با وزن ۰,۱۰۵۹، رتبه چهارم و شاخص تطبیق، ساختارها، رویه‌ها و کنترل‌ها با دستورالعمل‌ها و دسته‌بندی مشتریان به سه گروه کم‌ریسک، ریسک متوسط، ریسک بالا به‌منظور پیاده‌سازی رویکرد مبتنی بر ریسک با وزن های ۰,۱۰۲۰ و ۰,۰۴۳۱، به ترتیب رتبه‌های پنجم و ششم را به خود اختصاص داده است.

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای نگهداری اطلاعات و رویدادها

زیر معیارهای گروه نگهداری اطلاعات و رویدادها در این پژوهش بر اساس اوزان به‌دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها براساس رأی خبرگان مشخص شدند که شاخص امکان ردیابی اطلاعات جمع‌آوری شده برای افراد ذی‌ربط با وزن ۰,۲۹۰۸، رتبه اول و شاخص ذخیره اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی منسجم با وزن ۰,۲۷۸۷، رتبه دوم و شاخص ایجاد بایگانی مجزا به‌منظور ذخیره کلیه اطلاعات با وزن ۰,۲۴۱۷، رتبه سوم و شاخص پشتیبان‌گیری دورهای از اطلاعات موجود در پایگاه با وزن ۰,۱۳۴۷، رتبه چهارم و شاخص دسته‌بندی اطلاعات بر اساس اعتماد و اطمینان با وزن ۰,۰۵۴۱، رتبه پنجم را به خود اختصاص داده است.

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای استفاده از وجوه نقد و ابزارهای مشابه جهت پرداخت

زیر معیارهای استفاده از وجوه نقد و ابزارهای مشابه جهت پرداخت در این پژوهش بر اساس اوزان به دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها بر اساس رأی خبرگان مشخص شدند که شاخص الزام پرداخت‌های بالاتر از سقف مقرر از طریق شبکه مالی (بانک، اداره پست و...) با وزن ۰,۳۶۰۳، رتبه اول و شاخص ممنوعیت معاملات نقدی بالاتر از سقف مقرر با وزن ۰,۳۲۶۹، رتبه دوم و شاخص مجاز نبودن انجام تعداد زیادی از عملیات کمتر از سقف مقرر توسط یک شخص به‌منظور مشمول گزارش‌دهی نشدن با وزن ۰,۱۲۵۵، رتبه سوم و شاخص مجاز نبودن افتتاح حساب بانکی بی‌نام و یا انتشار یا معامله ابزارهای مالی بی‌نام با وزن ۰,۱۰۹۴، رتبه چهارم و شاخص ایجاد حساب پشتیبان برای مقدار بالاتر از سقف مقرر با وزن ۰,۰۷۷۹، رتبه پنجم را به خود اختصاص داده است.

نتیجه اولویت‌بندی زیر معیارهای گزارش معاملات مشکوک

زیر معیارهای گروه گزارش معاملات مشکوک در این پژوهش بر اساس اوزان به دست آمده رتبه‌بندی شده‌اند و میزان ارجحیت آن‌ها براساس رأی خبرگان مشخص شدند که شاخص ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات در قالب فرم‌های مشخص با وزن ۰,۳۵۷۸، رتبه اول و شاخص ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد بر اساس شاخص معاملات مشکوک با وزن ۰,۳۴۰۴، رتبه دوم و شاخص ایجاد واحد اطلاعات مالی

استاندارد به منظور جلوگیری از ارسال بدون اطلاع مشتری با وزن ۰,۲۱۰۲ رتبه سوم و شاخص ایجاد واحد اطلاعات مالی استاندارد به منظور ارسال اطلاعات به صورت فوری با وزن ۰,۰۹۱۵ رتبه چهارم را به خود اختصاص داده است.

محدودیت‌های تحقیق

- برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از طریق پرسشنامه، مراجعه مستقیم به خبرگان نیازمند صرف زمان زیاد، رفت و آمد و هزینه برای محقق بود.
- به دلیل تنوع زیاد در ساختار اقتصادی کشور و ثابت نبودن عوامل کلان اقتصادی ممکن است نتایج این تحقیق با گذشت زمان دستخوش تغییر شوند. لذا تعمیم نتایج به آینده می‌بایستی با احتیاط انجام شود.

منابع

۱. باقرزاده، احد؛ جرائم اقتصادی و پول‌شویی، تهران، مجمع علمی فرهنگی مجد، چاپ اول، ۱۳۹۳.
۲. بهرام‌زاده، حسنعلی و شریعتی، حسین، «روش‌های مبارزه با پولشویی»، ماهنامه تدبیر، شماره ۱۴۹، مهرماه ۱۳۸۳ ش.
۳. بیابانی، غلام‌حسین و محمدتقی عصار. (۱۳۸۵). «پول‌شویی، خطری برای امنیت اقتصادی و اجتماعی»، مجله سه‌اسی اقتصادی، شماره ۲۶۲-۲۶۱.
۴. پوریکان، ژلک؛ بزهکاری سازمان‌یافته در حقوق کیفری فرانسه، علی حسین نجفی ابرندآبادی (ترجمه): مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۲۱ و ۲۲، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده حقوق، ۱۳۷۸، ص ۳۳۰.
۵. پطرس‌غالی. پطرس. سازمان ملل متحد و اقدامات حقوقی جامع برای مبارزه با تروریسم بین‌المللی. ترجمه قاسم زمانی. مجله الهیات و حقوق. مشهد شماره ۲، ۱۳۹۰.
۶. جزایری، مینا. (۱۳۸۲). «جرم پول‌شویی به عنوان یک جرم مستقل»، مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات همایش بین‌المللی مبارزه با پول‌شویی، کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر، نشر وفاق.

۷. جعفری رابینسون (شستوشوی پول آلوده) ترجمه آلبرت برناردی تهران- کلک آزادگان، ۱۳۸۱.
۸. جزایری، مینا. (۱۳۸۳). «نگاهی به جرم پول‌شویی و اسناد مهم مرتبط با آن»، نشریه روند، ش ۴۲-۴۳، پاییز و زمستان ۱۳۸۳، ص ۱۸۰.
۹. جزایری، مینا. پولشویی پدیده‌ای جهانی. گزارشات تحقیقی بانک مرکزی. اداره نظارت بر بانک‌ها، ۱۳۹۰.
۱۰. جزایری، مینا. شناسایی مشتری و واحد اطلاعات مالی. بانک و اقتصاد. ش. ۵۶.
۱۱. رهبر، فرهاد. (۱۳۸۷). پول‌شویی و راه‌ی مقابله با آن، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۲. سمی، س. «حدیث کثیف پول شویی»، ترجمان اقتصادی، سال سوم شماره ۴۳، خرداد ۱۳۸۰ ش.
۱۳. شمس، محمدابراهیم. (۱۳۸۹). «جرایم سازمانیافته»، فصلنامه فقه و حقوق، ش ۱.
۱۴. صحرائیان، سیدمهدی. (۱۳۸۲). «فرازهایی از یافته‌های تحقیقات پول‌شویی در ایران»، مجموعه مقالات همایش بین‌المللی مبارزه با پول‌شویی، شیراز.
۱۵. ولیدی، محمد صالح، حقوق کیفری اقتصادی، نشر میزان، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۶.
۱۶. علی اکبری. زهرا، «بهشت پولهای کثیف»، دنیای بانکداری، فصلنامه بانک، شماره ۱۴، دی ۱۳۷۹ ش.

17. Baker, R., Scholar, G., Money Laundering and Fight Capital: The Impact on Primitive banking Economic studies, Brookings Institution, November 2009.

18. Quirk, P. Money Laundering: Muddying the Macroeconomy, Finance and Development, March 1997.

19. The National Money Laundering Strategy For 1999, the us Department of the treasury the us Department of Justice.

20. Brisard. Jean Charles. Terrorism Financing. Roots and Trends of Saudi Terrorist Financing. Report Presented For The President Of The Security Council United Nations Dec. 19. 2002.

21. Financial Intelligence Units: An Overview & mdash; Washington

D.C: International Monetary Fund. Legal Dept.: World Bank. Financial Market Integrity Div., 2004

22. Global Financial Crime. Terrorism, Money Laundering and Offshore Centers. Edited by. Donato Masciandaro. Ashgate publication. 2004.

23. Schott. Paul Allan. Reference Guide To Anti Money Laundering and Combating the Financing Of Terrorism. The World Bank. Second Edition. 2006

24. International Monetary Fund. Legal Department. Suppressing the Financing of Terrorism. A Handbook For legislative Drafting.

25. Pratt, Richard. How to Combat Money Laundering and Terrorist Financing: The Regulator's Guide. Central Banking Publications 2005.